

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Факультет Економіки та менеджменту
назва факультету
Кафедра Економіки та фінансів
назва кафедри

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Галина ЦІХ
« 2 » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

назва дисципліни

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(назва)
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(назва)
Освітня програма «Діджитал-облік та консалтинг»
(шифр і назва)
Спеціалізація _____
(назва)
Вид дисципліни обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки
(обов'язкова / вибіркова)

Тернопіль – 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Економічна теорія»
(назва дисципліни)

для студентів факультету економіки та менеджменту
(назва факультету)

Розробник:

Доцент кафедри економіки та
фінансів, кандидат економічних
наук
(Посада, науковий ступінь та вчене звання)

(Підпис)

Людмила АРТЕМЕНКО
(Ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена
на засіданні кафедри економіки та фінансів
(Назва)

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

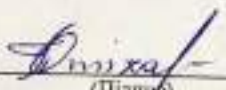

(Підпис)

Олена ПАНУХНИК
(Ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК факультету економіки та
менеджменту

Протокол від « 30 » серпня 2024 року № 2

Секретар НМК

(Підпис)

Оксана ПОТІХА
(Ім'я та прізвище)

Робоча програма погоджена:

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва)

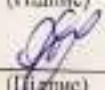
Освітня програма «Діджитал-облік та консалтинг»
(назва)

Завідувач випускової кафедри

(Підпис)

Сергій СПІВАК
(Ім'я та прізвище)

Гарант освітньої програми

(Підпис)

Тетяна КОРОЛЮК
(Ім'я та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4 / 120	4 / 120
Аудиторні заняття, год.	48	12
Самостійна робота, год.	72	108
Аудиторні заняття:		
лекції, год.	32	8
практичні заняття, год.	16	4
Самостійна робота:		
опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	8	6
опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	46	74
підготовка до проведення контрольних заходів (контрольних робіт, тестування, екзамену)	18	28
Екзамен		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання – 60%;
- заочна (дистанційна) форма навчання – 90 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія»: комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, пізнання основ економічного життя людського суспільства, проблем раціонального та ефективного використання обмежених ресурсів з метою задоволення потреб суспільства; опанування економічних категорій, вивчення загальних основ, суті, методів пізнання та етапів виникнення економічної теорії, законів і принципів функціонування ринкової економіки, підприємництва, процесів відтворення та економічного зростання, державного регулювання, місця економіки України у світовому господарстві.

2.2. Завдання навчальної дисципліни « Економічна теорія»:

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі *результати навчання*:

ПР1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

інтегральної:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

загальних:

ЗК1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

фахових:

СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК8. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії. 1. Предмет та функції економічної теорії. 2. Економічні категорії та економічні закони. 3. Методи пізнання економічних явищ та процесів.	2	0,5
2	Тема 2. Виробництво та його фактори. 1.Класифікація факторів суспільного виробництва. 2.Суспільні потреби, економічні ресурси. Крива виробничих можливостей. 3.Елементи та моделі економічних систем.	2	0,5
3	Тема 3. Товарне виробництво – основа ринкового господарства. 1.Умови виникнення та типи товарного виробництва. Товар та його властивості. 2.Суть та функції грошей. Кредитні, «електронні»	2	0,5

	<p>гроші.</p> <p>3.Суть закону грошового обігу. Рівняння І. Фішера.</p> <p>4.Інфляція: суть, причини виникнення, форми прояву та соціальні наслідки.</p> <p>5.Закон вартості та його функції. Економічні теорії вартості.</p>		
4 - 5	<p>Тема 4. Форми та відносини власності.</p> <p>1.Власність як економічна категорія. Форми власності.</p> <p>2.Методи приватизації в Україні.</p>	1	-
5 - 6	<p>Тема 5. Ринкова організація: зміст та структура.</p> <p>1.Суть та функції ринку.</p> <p>2.Структура та інфраструктура ринку.</p> <p>3.Поняття товарної та фондової біржі.</p> <p>4.Види випуску цінних паперів в Україні.</p>	2	0,5
6 - 7	<p>Тема 6. Ціна і ринкова рівновага.</p> <p>1.Закон попиту та його графічне зображення. Фактори, що впливають на зміну в попиті.</p> <p>2.Закон пропозиції та його графічне зображення. Фактори, що впливають на зміну пропозиції.</p> <p>3.Механізм встановлення ринкової рівноваги. Рівноважна ціна.</p> <p>4.Поняття еластичності попиту і пропозиції.</p>	2	1
7 - 8	<p>Тема 7. Монополія та конкуренція.</p> <p>1.Монополія, її суть, причини виникнення та форми.</p> <p>2.Конкуренція як економічна категорія. Функції конкурентної боротьби.</p> <p>3.Форми та методи ринкової конкуренції: а) досконала та недосконала (монополістична, олігополістична); б) цінова та нецінова; в) недобросовісна; г) внутрішньогалузева та міжгалузева.</p> <p>4.Антимонопольна політика держави.</p>	2	1
8	<p>Тема 8. Підприємство та підприємництво.</p> <p>1.Поняття підприємництва та його принципи.</p> <p>2.Форми підприємницької діяльності в Україні: а) за формами власності; б) за сферою підприємницької діяльності; в) за кількістю працюючих.</p> <p>3.Суть та види господарських товариств в Україні.</p> <p>4.Кругообіг фондів підприємства та їх структура.</p> <p>5.Витрати підприємства та їх класифікація. Поняття собівартості.</p>	3	1
9	<p>Тема 9. Розподіл доходів.</p>	3	0,5

	<p>1. Доход підприємства та його форми. Джерела утворення та економічна роль прибутку.</p> <p>2. Показники ефективності підприємництва.</p> <p>3. Заробітна плата: суть, функції, форми та системи. Рівні оплати праці.</p> <p>4. Ринок праці та проблеми зайнятості. Біржа праці.</p> <p>5. Форми безробіття. Закон А. Оукена. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.</p>		
9 -10	<p>Тема 10. Маркетинг та менеджмент.</p> <p>1. Альтернативні підходи визначення мети маркетингу.</p> <p>2. Концепції маркетингової діяльності.</p> <p>3. Суть, принципи та функції менеджменту.</p> <p>4. Методи прийняття управлінських рішень.</p>	2	0,5
10 -11	<p>Тема 11. Роль держави в ринковій економіці.</p> <p>1. Необхідність державного втручання та економічні функції держави.</p> <p>2. Форми, методи та цілі державного регулювання економіки.</p> <p>3. Концепції державного регулювання.</p>	1	-
12	<p>Тема 12. Фінансово-кредитна система.</p> <p>1. Суть, структура та функції фінансів.</p> <p>2. Державний бюджет: доходи та видатки.</p> <p>3. Дефіцит бюджету, державний борг та шляхи їх покриття.</p> <p>4. Роль податків в ринковій економіці, їх функції та класифікація.</p> <p>5. Суть, принципи та види кредиту. Банківська система. Система банків.</p>	2	0,5
13	<p>Тема 13. Відтворення та економічне зростання на макрорівні.</p> <p>1. Сутність процесу відтворення, його елементи та види.</p> <p>2. Показники системи національних рахунків (ВВП, ВНП, ЧНП, НД, ОД).</p> <p>3. Поняття національного багатства та його структура.</p> <p>4. Суть та фактори економічного зростання. Поняття мультиплікатора.</p>	3	0,5
13 -14	<p>Тема 14. Циклічність розвитку економіки.</p> <p>1. Причини економічних криз.</p> <p>2. Економічний цикл та його фази.</p>	1	-
15	<p>Тема 15. Світове господарство</p> <p>1. Закономірності формування, суть та організаційна</p>	2	0,5

	структура системи світового господарства. 2.Форми міжнародних економічних відносин. 3.Концепції світової торгівлі. Еволюція теорій світової торгівлі. 4.Необхідність та проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.		
16	Тема 16. Міжнародна валютно-фінансова система 1.Еволюція світової валютної системи. 2.Валютні курси. Котирування та конвертованість валют. 3.Форми державного валютного регулювання.	2	0,5
	Усього годин	32	8

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії. Тема 2. Виробництво та його фактори.	1 1	0,5
2	Тема 3. Товарне виробництво – основа ринкового господарства. Тема 4. Форми та відносини власності.	2	0,5
3	Тема 5. Ринкова організація: зміст та структура. Тема 6. Ціна і ринкова рівновага.	1 1	0,5 0,5
4	Тема 7. Монополія та конкуренція.	2	0,5
5	Тема 8. Підприємство та підприємництво. Тема 9. Розподіл доходів.	1 1	0,5
6	Тема 10. Маркетинг та менеджмент. Тема 11. Роль держави в ринковій економіці.	1 1	-
7	Тема 12. Фінансово-кредитна система. Тема 13. Відтворення та економічне зростання на макрорівні.	1 1	0,5 0,5
8	Тема 14. Циклічність розвитку економіки. Тема 15. Світове господарство Тема 16. Міжнародна валютно-фінансова система	1 1	- -
	Усього годин	16	4

3.3. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	8	6

2.	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:	46	74
	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії 1. Основні напрямки сучасної економічної теорії: інституціоналізм; кейнсіанство та його еволюція; неокласичний напрям.	2	2
	Тема 2. Виробництво та його фактори 1. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу. 2. Проблеми, перспективи і суперечності у процесі розвитку економічної системи в Україні.	1 2	2 3
	Тема 3. Товарне виробництво – основа ринкового господарства 1. Теорії походження та природи грошей. 2. Ринок кредитних грошей в Україні.	2 2	2 3
	Тема 4. Форми та відносини власності 1. Трансформація форм власності в перехідній економіці України.	1	2
	Тема 5. Ринкова організація: зміст та структура 1. Проблеми формування ринку цінних паперів в Україні. 2. Тіньовий ринок: механізми формування і функціонування, суперечності і соціально-економічні наслідки.	2 1	3 1
	Тема 6. Ціна і ринкова рівновага 1. Особливості формування ринкової ціни на вітчизняному ринку.	1	3
	Тема 7. Монополія та конкуренція 1. Сучасні монополії: суперечності, переваги й вади. 2. Роль антимонопольного законодавства України в забезпеченні добросовісної конкуренції.	2 1	3 3
	Тема 8. Підприємство та підприємництво 1. Роль та проблеми становлення малого бізнесу в Україні. 2. Фізичний та моральний знос основного капіталу: проблеми України.	2 1	3 2
	Тема 9. Розподіл доходів 1. Номінальна і реальна заробітна плата, її динаміка та тенденції. Межі заробітної плати. 2. Особливості ринку праці та проблеми зайнятості в Україні. 3. Форми та шляхи усунення безробіття в Україні.	2 2 2	3 3 3

	Тема 10. Маркетинг та менеджмент		
	1. Особливості, проблеми та цілі формування маркетингової стратегії в Україні.	2	3
	2. «Блакитні океани» в Україні.	1	-
	Тема 11. Роль держави в ринковій економіці		
	1. Економічні моделі державного регулювання.	2	3
	2. Соціальна політика держави: зміст і основні функції.	2	3
	Тема 12. Фінансово-кредитна система		
	1. Основні тенденції у розвитку банківської системи на сучасному етапі.	2	3
	2. Проблеми податкової системи України.	2	3
	3. Шляхи збалансування державного бюджету.	1	3
	Тема 13. Відтворення та економічне зростання на макrorівні		
	1. Рівень життя в умовах соціально-економічної нестабільності	1	3
	2. Фактори економічного зростання в ринкових країнах.	1	3
	Тема 14. Циклічність розвитку економіки.		
	1. Проблеми стабілізації кризових явищ в Україні.	1	2
	Тема 15. Світове господарство		
	1. Проблеми та перспективи участі України у світових інтеграційних процесах.	2	3
	2. Місце і роль ТНК у світовому господарстві.	1	2
	Тема 16. Міжнародна валютно-фінансова система		
	1. Особливості функціонування Європейської валютної системи.	1	2
3.	Підготовка до проведення контрольних заходів (контрольних робіт, тестування, екзамену)	18	28
	Екзамен		
	Усього годин	72	108

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів
Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	
90 – 100	A	відмінно	
82 – 89	B	дуже добре	
75 – 81	C	добре	
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням курсу	

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота				
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		15	100
15	20		20	20			
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	10
Лекція 1 Лекція 2	Практичне заняття 1	5	Лекція 8 Лекція 9	Практичне заняття 5	5		
Лекція 3 Лекція 4	Практичне заняття 2	5	Лекція 10 Лекція 11	Практичне заняття 6	5		
Лекція 5 Лекція 6	Практичне заняття 3	5	Лекція 12 Лекція 13	Практичне заняття 7	5		
Лекція 7	Практичне заняття 4	5	Лекція 14 Лекція 15 Лекція 16	Практичне заняття 8	5		

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: Артеменко Л. Б. Тернопіль: ТНТУ, 2023. 88 с.
2. Методичні рекомендації для практичних занять з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами

економічних спеціальностей / Укладач: Л.Б. Артеменко. Тернопіль. ТНТУ. 2023. 51 с.

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: Л.Б. Артеменко. Тернопіль. ТНТУ. 2023. 42 с.

6. Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Яacobчук. К.: ЦУЛ, 2023. 532с.
2. Щетинін А.І. Політична економія. К: Центр навчальної літератури, 2019. 480 с.
3. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха. Л.: Априорі, 2020. 648 с.
4. Економічна теорія: підручник / Забарна Є.М., Козакова О.М., Задорожнюк Н.О. К.: Гельветика, 2020. 412 с. Горлач. М.І. Економічна теорія. К.: ЦУЛ, 2019. 532 с.
5. Уразов А.У. Економічна теорія К.: ЦУЛ, 2019. 312 с.
6. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. К.: Центр учбової літератури, 2019. 324 с.
7. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: ЦУЛ, 2020. 360 с.
8. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 412 с.
9. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Яacobчук. К.: Видавництво Ліра-К: 2020. 450 с.
10. Базилюк А.В. Економічна теорія. Практикум: навчальний посібник/ Базилюк А.В., Дерій Ж.В., Концева В.В., Хоменко І.О. К.: ЦУЛ, 2020. 312 с.
11. Економічна теорія: підручник / В.Г. Чепінога; МОН України. К : Юрінком Інтер, 2019. 653 с.

Допоміжна

1. Економічна теорія: Навч. посібник / За ред. С.І. Архієреєва. Харків: НТУ «ХП», 2020. 230с.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/131b7767-eb64-412b-8624-c743d2244846/content>
2. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є.. Теоретичні основи

- економічної політики: навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 306 с.
3. Артеменко Л.Б. Європейський досвід державної підтримки органічного виробництва у контексті забезпечення продовольчої безпеки України. Науково-практичний журнал «Агросвіт». Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Дніпро: травень, №9. 2019. С. 46 – 52. URL:<https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/28059>
 4. Liudmyla Artemenko, Iryna Nahorniak ORGANIC AGRICULTURAL PRODUCTS MARKET IN UKRAINE: CURRENT SITUATION AND FUTURE DEVELOPMENT/ Business Risk in Changing Dynamics of Global Village 2: Monograph / Edited by Nataliia Marynenko, Pradeep Kumar, Iryna Kramar. Nysa: Publishing Office University of Applied Sciences in Nysa, 2019. Pp. 299 – 304. URL:<https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32150>
 5. МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ. Perspectives of world science and education: The 9th International scientific and practical conference. (Osaka, Japan, May 20-22 2020) CPN Publishing Group. 1073 p. С. 261 – 267. URL:<https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32148>
 6. Артеменко Л., Мариненко Н., Крамар І., Гац Л. Продовольча безпека України в умовах військової агресії: стан та перспективи. Соціально-економічні проблеми і держава (електронний журнал). 2023. Вип. 1 (28). С. 115-128. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2023/23albstp.pdf>
 7. Н. Мариненко, Л.Гац, Л. Артеменко. Діагностика секторів економіки на основі структурних зрушень в суб'єктах господарювання. Соціально-економічні проблеми і держава. 2021. Вип. 2 (25). С. 500- 510. URL: [URL:https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39201](https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39201)
 8. Liudmyla Artemenko, Oksana Tulai, Lyudmyla Alekseyenko. Financial, Social, and Environmental Dimensions of The Stability of The Development of The Corporate Sector in The Context of Global Digital Transformation. Інноваційні технології управління підприємством: моногр. / І. О. Кузнецова, А. Р. Златова, В. В Горбатюк, та ін.; за заг. ред.: І. О. Кузнецової, О. С. Балабаш. Харків: Діса плюс, 2023. 200 с. С. 114 – 124. URL: [URL:https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42850](https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42850)
 9. Л. Артеменко Експортний потенціал ринку зерна України: виклики та перспективи. Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 16 травня 2024 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2024. 125 с.С.27-29. URL:<https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/45080>

7. Інформаційні ресурси

Сторінка курсу в А-Tutor (ID: 2491). URL: <https://dl.tntu.edu.ua/users/index.php>

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
2. Верховна Рада. URL: www.rada.gov.ua
3. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
4. Міністерство економіки. URL: www.me.gov.ua
5. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: www.gntb.n-t.org/
6. Макроекономічна статистика. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
7. Офіційний WEB- сайт МВФ. URL: <http://www.imf.org>
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
9. «Голос України» Газета Верховної Ради України. URL: www.uamedia.visti.net/golos
10. Науково-технічна бібліотека Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. URL: <https://library.tntu.edu.ua/>
11. Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <https://library.te.ua/>
12. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com
13. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua

8. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
1			